

Älgbetesskador i ungskog

Kosta 2009

På uppdrag av **Sveaskog AB** har *Svensk Naturförvaltning AB* inventerat viltbetesskador i området kring Kosta. Kosta var ett av flera områden på Sveaskogs marker som inventerades på älgskador i tallungskogar under 2009. Målsättningen är att årligen följa skadeutvecklingen i dessa.

Område och metodik

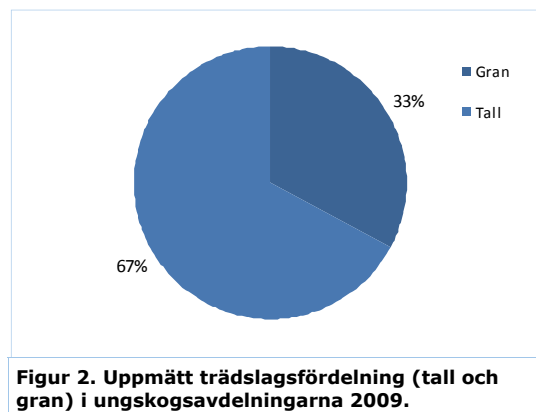
Inventeringen utfördes på Sveaskogs marker i området kring Kosta. Mätningarna koncentrerades till ungskogar i det mest skadeutsatta utvecklingskedet då de är mellan 1 m och 4 m höga.

Mätningarna genomfördes i ett antal slumpmässigt utlottade ungskogar inom bolagets ca 53 000ha skogsmark (se figur 1). Varje stam i provytorna undersöks noga med avseende på skador.

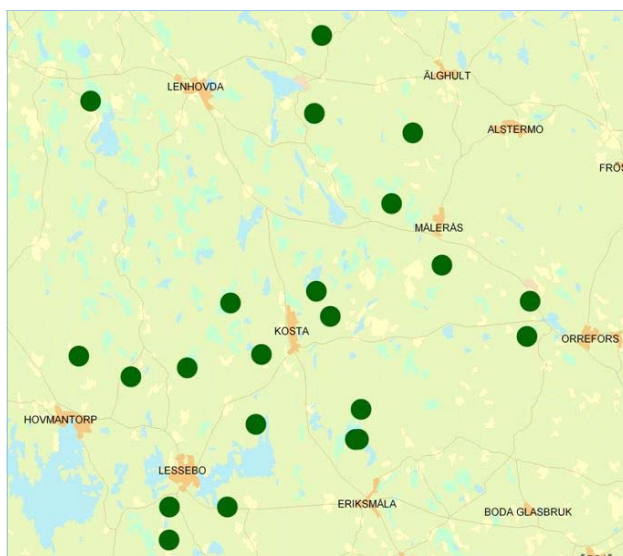
Skador bedömdes huvudsakligen på tall och klassades som färska eller gamla. Färska skador definierades som skador som skett sedan tillväxtstart föregående sommar. Färska skador delades upp på toppbete, stambrott och barkgnag. Alla träddarter räknas in i de besökta provytorna.

Foto: Göran Cederlund

Figur 2. Uppmätt trädslagsfördelning (tall och gran) i ungskogsavdelningarna 2009.

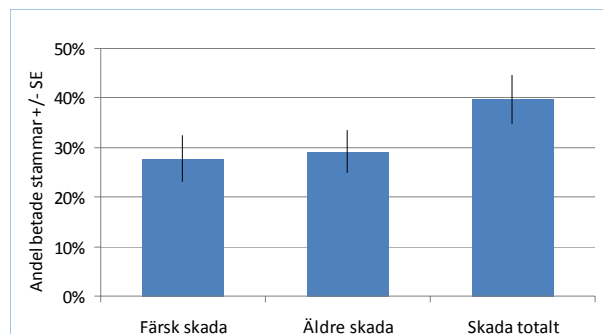
Figur 1. Kartbild över området kring Kosta där mätningarna genomfördes.

Resultat och kommentarer

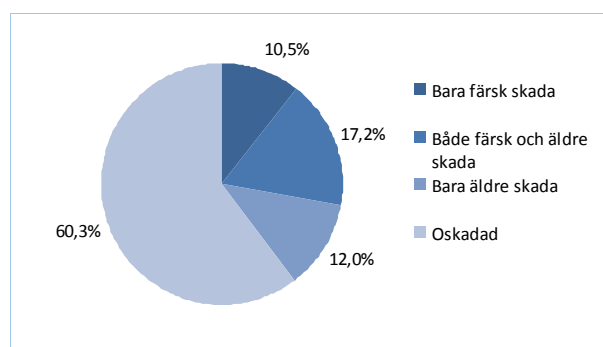
- Tall var det dominerade barrträdslaget i provytorna (ca 67%). Grandominerade ytor ingick dock inte i mätningarna.
- Andelen tallstammar med färsk skador var ca 27 % (figur 3). Skadenivån är hög om man jämför med bl a Bergslagen där motsvarande mätningar utfördes under 2009 (genomsnittlig skadenivå på ca 11%). En förklaring till den relativt höga skadenivån kan vara att älgarna styrdes till tallområden mer än vanligt p g a den förhållandevis snörika vintern.
- Älgtätheten i området har givetvis betydelse för skadenivån, men är tyvärr inte skattad med någon tillförlitlig metod ännu (t ex flygräkning).
- Av de färskt skadade stammarna var stammar som även hade gamla skador vanligast (figur 4). Älgarna återkommer således gärna till redan hårt betade tallar.
- Andelen oskadade tallstammar var förhållandevis låg (ca 60%), vilket antyder ett varaktigt, hårt betestryck i området.
- De färskt skadorna dominerades av toppskottbetning (>90%), vilket är vanligt.
- Risken för att en oskadad tallstam skall skadas beräknades till 17 %. Denna siffra kan användas för att grovt prognostisera hur många stammar man kan förvänta sig förblir oskadade när träden vuxit över attraktiv beteshöjd. En jämförelse mellan prognos och uppmätt utfall bekräftar att den gångna vinterns skadenivå var högre än vad som generellt bör ha varit fallet under tidigare år (figur 5).
- Om nuvarande skaderisk består kommer ett genomsnittligt bestånd efter 15 år att ha ca 1 300 stammar färre som är helt oskadade jämfört med t ex en årlig skaderisk på 2% (figur 5). Mellan 80-90% av stammarna kommer alltså att skadas om skadebilden består.
- Fortsatta, årliga mätningar får visa om skadenivån detta år var en tillfällighet eller inte.

Produktion

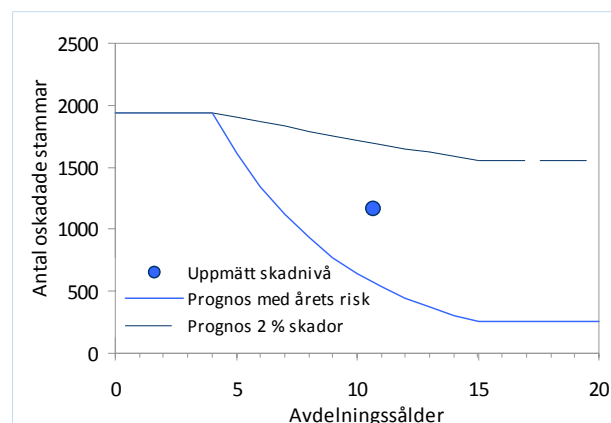
Svensk Naturförvaltning AB
info@naturforvaltning.se,
www.naturforvaltning.se
Ramsberg: Sommarrovägen 10,
SE-711 98 Ramsberg, Tel. 0581-66 09 70
Göteborg: Rullagergatan 9,
SE-415 26 Göteborg, Tel. 031-22 30 45

Figur 3. Andel av träd med skador av olika åldrar 2009. Vissa träd kan ha både gamla och färsk skador.

Figur 4. Andel av träd med skador av olika åldrar samt andel oskadade träd 2009.

Figur 5. Prognos av utvecklingen av antalet oskadade stammar. Beräkningarna utgår från att antalet stammar per ha och årlig skaderisk är konstant. Blå punkt indikerar uppmätt nivå på antalet oskadade stammar på det genomsnittliga beståndet.